

[Poul Schlüter.]

kedspolitikens område: en stadig mere udtalt modvilje fra de øvrige EEC-partners side og stagnation i opbygningen af fællesmarkedets institutioner og politik. I sin almindelige udenrigspolitik har Frankrig set sig stadig mere isoleret, uden indflydelse på de store problemer og med stærkt forringede påvirkningsmuligheder både i forhold til Washington og i forhold til Moskva. Tilbageslaget i afspændingspolitikken må især for den franske præsident være et smerteligt nederlag.

Alligevel tyder intet på, at opsplitningen i de to europæiske markedsblokke vil høre op i en nærmere fremtid. Vi må indstille os på, at der kan gå 5, måske 10 år eller længere, inden vi får den brede europæiske løsning. Det kan betyde voksende politisk uenighed i Europa, som kan medføre, at vi ikke får den hastige vækst i vor økonomi, som ét stort europæisk markedsområde kunne give os. Vi må alligevel holde fast ved målsætningen, som er en verdensdel, der er befriet for toldskrancer og andre protektionistiske hindringer for en fri vareudveksling. Det må, det vil blive en fælles fordel at skabe bevægelighed for kapital, for varer, for arbejdskraft, at samordne om teknisk viden og om forskning og at gennemføre overalt en harmonisering af lovgivningen i Europa.

Hr. Ivar Nørgaards indlæg i denne debat om markedsspørgsmålet giver mig grund til at slå fast, at det konservative folkeparti ikke er tilhænger af, at Danmark på dette tidspunkt skulle søge isoleret dansk optagelse i fællesmarkedet. Det ville ikke betyde en virkelig løsning af vore afsætningsmæssige problemer, og det ville næppe heller fremskynde den sammensmeltning af de to markeder, som vi skal arbejde for. Men vi finder det rigtigt, at regeringen fastholder den danske ansøgning, som er deponeret i Bruxelles, og vi mener, at man i overgangsårerne må udnytte alle muligheder for at søge vore eksportvilkår til EEC bedret. Samtidig må det være rigtigt, at vi på de flest mulige områder søger inden for EFTA selv at harmonisere vore produktions- og afsætningsvilkår mest gørligt med fællesmarkedets. Endelig bør vi efter min opfattelse alvorligt forsøge mulighederne for dog at få et vist skred i udviklingen gennem forhandlinger

mellem EFTA og fællesmarkedet med henblik på fælles toldreduktioner, således at erhvervsvilkårene i de to markedsområder nærmer sig hinanden i stedet for at fjerne sig fra hinanden. At dette ikke skal føre til en associering, som kan træde i stedet for et egentligt medlemskab, der kan give indflydelse på fællesmarkedets politik, tilføjer jeg for klarheds skyld.

Men ventetiden kan altså blive langvarig, og den må bruges så konstruktivt som muligt. De sidste uger har aktualiseret en mulighed for et begrænset samarbejde på tværs af markedsskellene, som den danske regering må være særdeles interesseret i at udnytte. Jeg tænker på den tale, som den belgiske udenrigsminister, Pierre Harmel, holdt den 3. oktober i år, og hvormed han konkretiserede sin plan om et bredt europæisk samarbejde på de områder, der ikke er omfattet af Romunionens tekst. Romtraktaten er jo ikke udtømmende i den forstand, at den giver Frankrig mulighed for at nedlægge veto mod EEC-partners samarbejde med andre lande på alle områder. Det må for os være af stor interesse at undersøge, om et begrænset samarbejde kan etableres mellem fællesmarkedet — helst med, men om nødvendigt uden Frankrig — på den ene side og ansøgerlandene på den anden. Jeg har forstået, at lord Chalfont på Englands vegne har erklæret sig interesseret i Harmelplanen, og at også Irland har udtalt sig positivt. Dette samarbejde kunne man jo tænke sig udstrakt til en række udenrigspolitiske spørgsmål, måske til sider af Europas forsvarsproblemer, og ikke mindst til de valutariske spørgsmål og til teknologi og forskning.

Teknologien er noget ganske centralt; andre ordførere har været inde på det i dag. På grund af den manglende koordination er Europa sakket næsten uhjælpeligt bagud f. eks. i forhold til USA. Man har beregnet forskningsindsatsen i USA til at være omkring fire gange så stor som den samlede indsats i Europa; det får umådelig betydning for væksten i økonomien på lang sigt. Kunne vi skabe et storstilet samarbejde i vor del af verden om forskningen, så var vi dog begyndt et nyttigt sted, og det ville let føre til også industrielt og erhvervs-mæssigt samarbejde senere. I det lange løb ville det være uhyre vanskeligt for Frankrig